

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.
Fora. 8 " trimestre.
Un número sol. 0'20 ptas.

Anuncis á preus convencionals.

A V Í S

Pera tots los assumptos relacionats ab la Societat de Segurs
contra incendis

La Catalana

dirigirse á D. Antoni de P. Capmany, carrer de Sant Joan, 43.

===== S A B A D E L L =====

GEOGRAFIA DE CATALUNYA

PER

FRANCISCO FLOS Y CALCAT

Consta de 208 planas en octau, conté varis grabats, entre ells dos
mapas y sols val l' exemplar, enquadernat

===== S I S R A L S =====

y al engrós á QUINZE PESSETAS la dotzena.

Las demandas poden ferse al autor, Rech, 31, 2.^{on}, Barcelona, que
serán enviadas mediant la remissió del import en sellos de franqueig
ó lletres de fácil cobro.

MADRID Y GERONA

Si no estés mil vegadas demostrat, que 'ls espanyols no han nascut pera servirse del sistema parlamentari, lo que en los presents moments está passant á Madrid, sería una proba prou convincent pera afirmar que la Espanya no es pas un poble capás pera sostenir un prestigi amparat per lo parlamentarismo, y fias nos atreviriam á dir per un sistema representatiu.

Un Estat, que uns moments en que sos mateixos ciutadans aixecan la bandera separatista y que te obligació de presentarse unit y coratjós devant d' alguna potencia estrangera que pretén intervenir en la qüestió cubana, se fa objecte de burla y escarni de tothom, quan, oblidant los difícils problemas que está obligat á resoldre, ha de contemplar com son Parlament se desgabella per ridículas qüestions personals. Un ministre encarregat de la cartera de més responsabilitat en aquets moments, bofetejant á un senador; un president del concell, volguent fer responsable al capithost d' una minoria de la actitud d' una potencia estrangera, sois per algunas paraulas que 's suposan pronunciadas; unas minorias que se 'n van al retraiment en só d' amensaa revolucionaria; altres minorias que per la bofetada del Ministre obliden la dedicada situació d' Espanya, pera retirar-se de las Corts, dexant al Gobèn que ab sas solas forsas lleigiale pera lliurar al Estat dels conflictes presents y veniders; son fets que han d' esser la burla de las nacions estrangeras y que han de fer enrogir las galdas del espanyol més indiferent.

Comparis lo quadro que avuy presenta lo Parlament espanyol, ab lo que un més enrera presenciá la ciutat de Gerona. Més de 300 personas de representació, procedents de totas las comarcas catalanas, van dexar sas familias y sos quefers, pera fer un acte solemne de protesta, contra una incalificable persecució ordenada per aquells mateixos homens que á tant baix nivell posan avuy la dignitat d' Espanya. Aquells 300 y tants catalanistas, arrencats de sas llars, per arbitrariedades amparadas en una disposició donada contra criminals dinamiters; aquells homens combatuts ab lleys d' escepció y maltractats y calumniats per tota la premsa forastera y fias per una bona part de la catalana posada en mans castellanas ó acastellanadas; ab tota la sarietat desitjada, ab l' ordre més complert, sentan sa solemne protesta, no ab crits ni ab amenaces, no ab insults ni calumnias, sinó afirmant una vegada mes las aspiracions de tots

los bons catalans, aquell programa concret, que enclou lo felis pervindre de la Patria Catalana.

Comparis donch la gent d' aquí ab la de Madrid: ells, ni en los moments més crítichs, saben tenir patriotisme; nosaltres, fins quan som perseguits com á criminals, sabem obrar de manera que la passió no 'ns fassa perdre 'l conexasment.

Nosaltres nos regiriam be y ab ordre, tan ab lo sistema representatiu com ab lo parlamentari; per ells no hi ha altre sistema possible, que 'l tradicional á Castella. Qui sábiga historia, sab també quin es.

LLUIS MARSANS.

SECCIÓ POLÍTICA

No cal que 'ns hi trenquém lo cap per omplir avuy aquesta Secció.

Ja 'ns la dona feta 'l Sr. Costa desde las columnas del *Diario del Comercio* de Barcelona, y en bona fe li agraíim de veras, porque aixis nosaltres podrém aprofitar lo temps empleantlo en los nostres quefers.

Lo *Diario del Comercio*, ara com ara, ja no es dels *de la última gota de sangre y la última peseta*, com predicava també, si no estém equivocats, quan era solsament la premsa catalanista la que anate natisava tan *patriòlich* criteri.

Val mes tart que may.

Aixis nos ho demostra un article molt lluminós que firmat pel Sr. Costa publicá fa pochs dias ab lo titol *Un cuadro nacional con motivo del canal de Aragón y Cataluña*, del quin aném á reproduhir uns quants fragments.

Llegimlos y meditemlos.

En dialecte castellá y tot perque no perdin gens de la seua sustancia.

«Doscientos mil soldados y oficiales gastando cada dia millon y medio de pesetas y dejando de ganar medio millon, representan el canal de Tamarite terminado en doce ó quince dias; los dos grandes canales del Cinca construidos en un mes; todos los canales posibles en España construidos en menos de un trimestre. Tal es el horrible alimento de nuestras guerras: cada hora que pasa se nos lleva un pantano; cada dia, un camino carretero; cada semana un canal. Calcule quien tenga corazón y entendimiento para tanto, la suma de miserias, de fatigas, de martirios, de hambre, de atraso, de incultura, de servidumbre personal y política, de enfermedades, de muertes prematuras, que representa durante varias generaciones la falta de esos poderosos instrumentos de dominación sobre una naturaleza tan enemiga como la nuestra, la falta de veinte canales y de cien pantanos, entre grandes y medianos, la falta de mil caminos carreteros y de herradura perfeccionados; calcule lo que puede hacerse en Fomento con 100 millones de pesetas todos los años durante el periodo de tiempo indefinidos, que es la carga que las deudas cubanas van á arrojar sobre nuestro Presupuesto; y principiará á compren-

der lo que significa aquella guerra para una nación como España, agotada, sin recursos, con una población escasa y anémica, y como principal base contributiva una agricultura de secano y abrumada por la hipoteca; principiará á comprender lo que debe España á la torpeza de sus estadistas; que es decir á su propia torpeza é improvisión; y tal vez, en su desesperación, llegará á dolerse de que el Alto Aragón no se encuentre en la situación de Creta, libre para elegir nación, para anexionarse á otro país que haya demostrado poseer lo que Sancho de Moncada en el siglo XVII decía que no ha tenido nunca el nuestro; don de consejo, y con ello arte para gobernar. Treinta poblaciones trabajadoras y honradas de Lérida y de Huesca echarían las campanas á vuelo por un millón de pesetas para jornales: ¡la suma justamente que una guerra impta está consumiendo cada doce horas, desde hace dos años, sin ningún beneficio para la civilización, sin compensación ninguna para nosotros ni en territorio, ni en mercados, ni en horizontes para el porvenir, ni en influjo sobre el mundo!»

«La desgracia de España viene principalmente de que no ha entrado aun en la conciencia nacional la idea de que la guerra contra la sequía tiene una importancia infinitamente mayor que la guerra contra el separatismo cubano y filipino y no haber sentido ante ella las mismas alarmas que sintió ante ésta y no haber hecho por la una los mismos sacrificios que no ha vacilado en hacer por la otra; de que no confió á los ingenieros y á los Maestros el raudal de oro que ha prodigado, triste suicida, á los Almirantes y Generales.»

«Hé aquí por qué todo su pensamiento debiera haberse concentrado en eso: en la despena nacional, en el modo de proveerla, de buscar viveres, como Inglaterra, por toda la redondez del planeta. Desgraciadamente, ha hecho lo contrario: ha respetado, como caso de conciencia, la libertad salvaje de los ríos, arrojando la llave al mar y, confiándose cómodamente al poder de las rogativas, ha talado los montes; ha despilfarrado el patrimonio heredado de los consejos, ha consumido sus cortos recursos en construir unas cuantas carreteras de lujo, dejando aisladas á la mayor parte de las poblaciones, ha sentido veleidades, tan duramente expiadas, de gran potencia; ha desgobernado y perdido sus colonias; no le ha movido el ejemplo de los extraños á explotar una sola factoría, ha creado una pequeña industria para constituirse torpemente en su feudataria, en vez de impulsarla á alta mar para que diese á conocer el nombre y la bandera de la patria á todas las gentes y la enriqueciese con los incrementos inherentes al trueque de productos; no ha sentido pasión más que por las armas. España parece un enfermo de anemia que no se preocupa más que de sangrarse: su self-government es una auto-flebotomía: aún no concluidas sus guerras actuales ya anuncia otra para el día en que aquellas terminen; ha hecho del siglo XIX una inmensa carnicería, y todavía no se ha hartado de sangre. Nadie diría sino que estaba gobernada según el consejo de sus más crueles enemigos. Decía el señor León y Castillo en el Congreso el día 9 de Julio último, repitiendo un juicio del general Weyler y haciéndose eco de la opinión común, que si las reformas de Cuba se hubieran decretado en 1893, la insurrección cubana no existiría, ó que si se hubieran planteado siquiera en 1895, la insurrección habría quedado reducida á muy exiguas proporciones. ¿Cómo no ver en cada ofi-

cial y en cada soldado muerto en Cuba un asesinato y defraudación? Pues todavía no es eso todo: aun no planteadas las reformas de 1895, si la nación que no supo ser justa con sus colonias, lo hubiese sido siquiera consigo propia, la guerra no habría entrado en el segundo mes: con el servicio obligatorio, el Gobierno no se habría atrevido á proclamar como norma de su política «la guerra con la guerra», «hasta la última gota de nuestra sangre y hasta el último duro de nuestra gaveta». las clases directoras habrían tasado la sangre de sus hijos en más que el supuesto honor de la bandera; se habría dado á los cubanos el primer día lo que se les ha brindado á última hora sobre una pira de cuarenta mil cadáveres, y la guerra habría terminado al día siguiente de estallar, y la renta de Aduanas habría quedado libre de hipotecas, á disposición de los agricultores y ganaderos; para construir con los empréstitos levantados sobre ella el canal de Tamarite y el canal de Sobrarbe y un centenar más de canales y de pantanos, y medio millar de caminos; y la nación se encontraría en su patrimonio con aquellos caudales gigantes, no en forma de dinero, sino en forma de fincas productivas; mientras que con la guerra se han disipado en humo.

¿Qué 'ls ne sembla?

Lo cuadro no pot ser mes acabat, encare que vergonyós y repugnant.

A nosaltres ja no 'ns fa cap efecte.

De temps que sabà n tot aixó y fins molt mes encare.

Quins deuhen quedar sorpresos son los patriotas enamorats del Viva..... España.....

Con honra!!!

REGIONALISME (1)

Alguns senyalan al Regionalisme català com un dels mals que apenan 'l cor de la mare patria. ¡Oh, s' enganyan completament; mil voltas no!

L' hermosa regió de Catalunya qual grandesa y poder ensempe publican son cel encantador, la bellesa de sos camps, sas fértils planuras, poblats turons, caudalosos rius, amplas carreteres, llarchs ferrocarrils y potentas embarcacions, no es ingrata ni venjativa, ni pot esser separatista, com alguns erradament crehuen y predican; sinó que aymant del trevall com es, l' enveja s' engreixa en sas magníficas maravellas, perque transforma árits terrossos en joyosos jardins, edifica palaus á la industria, exten colonias fértils per las vessants dels rius y saje-

(1) Traduhit de la Revista Política Ibero-Americana (Madrid 15 Abril 1897).

lla ab vida, saber y activitat á tots sos fills al estampar en son front aquella máxima: *labor prima virtus*; ó pera no entelar la puresa del Catolicisme digàm que 'ls hi infiltra l' altra no menys digna de meditació: *labor omnia vincit*.

Si, tot ho vens lo treball; y 'l poble catalá inteligent y pràctic en sas especulacions apareix gran y suspira pera 'l retorn à son antich dret, á sa organisació interior d' altres temps, á las llibertats y privilegis que engrandiren als nostres avis, vivint en l' honrada y esplendorosa vida del treball.

Lo Regionalisme de la noble y gentil Catalunya, á mes de lo dit, es l' amor á la llar ahont vivim, al entorn de la que en las llargas horas d' hivern nos contaren pares y avis historias de la comarca, rondallas y quèntos y cants que despertavan nostra infantil imaginació; es l' amor al cloquer que ovirarem en l' infantesa y al plany de sas campanas plorarem, riguerem y resarem; es l' amor al terrós ahont se desenrotllaren las fonts de riquesa que l' afanyós treballador sapigué fer creixer, es l' amor á la familia ab sas típicas costums endressadas al benestar de l' individu; es, finalment, l' amor á sos panoramas y horitzons y á quant enclou 'l color d' antigüetat regional caracterisat ab lo ropatge de la senzillesa, de la bona fe y franch tracte, basat en la virtut que tant seduheix y enamora.

Veus aquí nostre Regionalisme. Tal volta per enrahonarse en Catalunya una parla que no es la castellana, mirava en gran manera la consideració que 's mereix.

Tal volta per haver arribat á un grau d' esplendor, que per ellas voldrian altras regions espanyolas, s' esborra ver concepte que d' ella deuría tindre; pero per ventura ¿no pot imitarse lo bó y deixar lo que no 's pot lograr?

¿Per ventura al lluytar Catalunya per lo que gran nombre de sos fills considera més encaminat á son benestar moral y material, desprecia ó aborreix á las demás regions germanas?

Empenyis cada ciutat en crear la noble lluyta pel treball y segurament avansarán sas relacions mercantils. Estudihi cada localitat lo que á sos interessos pertanyí, realisant profitosas melloras y poch a poch cambiará son modo d' esser ab los avensos de la civilisació. fonts de riquesa, economía y benestar.

No temau, donchs, al Regionalisme català, ignoscent de sí; puig que arrela y creix á l' ombra de la pau.

Baix aquestos precedents, ocupis ara y sempre lo Govern en la bona marxa de las relacions internacionals, dicti lleys econòmicas, fomenti obras públicas, formi pressuposits, imposi justas contribucions y miri per la persona que enclou la suprema autoritat del Estat, pera que encamini y tracti ab justicia los nombrosos assumptos que conduehescan á l' honradés y grandesa de nostra Espanya; que Catalunya ab sa prudencia y bon sentit práctic mostrará 'l ramell de la pau y la senyera de son comer de que es gloria, abessant ab tendresa á totas las regions vehinas pera cantar en amistosa germanor lo grandió himne de gloria á Espanya.

Per aixó en los grans conflictes y calamitats que de sobres nos afligeixen, Catalunya está sempre vetllant pera que 's respecti y enlayri la dignitat de nostra Espanya. Y la veyém com acut á recullir las llágrimas del desvalgut, endolsa l' afflictiva situació del menesterós, consola, ab may acabada caritat, als desconeguts héroes que exposan la sua vida en defensa del honor patri y vigila pera que las nacions extrangeras, valentse de enganys y rondalleries, no danyin ab tractats comercials á la vida necessaria de la producció espanyola. Darrerament, quan Espanya en sos apuros económichs cridá al país pera que contribuhís generosament al empréstit nacional á fi de confondre á la banca jueva, conegut es de tothom lo brillant paper que desempenyaren las provincias catalanas, segellant ab tal fet son amor a la patria.

Callin, donchs, los que sols venhen amenassas, trastorns y perills en lo Regionalisme catalá; puig Catalunya no més demana protecció pera sa industria, justicia verdadera, moralitat administrativa, foment dels interessos locals, facilitat en la tramitació dels assumptos públics y govern paternal que 's preocupi del be de las provincias, que son los interessos d' Espanya y sas colonias.

NARCIS MASVIDAL Y PUIG.

L I T E R A T U R A

La Flor del Lliri blanch (1)

COMPLANTA LLEIDATANA

Quousque tandem

Sola, trista y desvalguda
cada any mes, trova 't lo Maig,
si 't veu lassa quan arriba,
lassa 't deixa al entornars'.
Las flors de la Primavera
bon fruyt al Estiu daràn;
mes de ton escut de lliris,
floreixen sens granar may.

¡Ay flor de lliri lliri,
ay flor de lliri blanch!

Entre 'ls erms que a Ponent miras
y 'ls vergers de part Llevant,
be aixecas en l' ayre 'ls brassos,
esclamant: «Qui m' aydarà!»
si una veu 't diu «confia»
altre 't fá «t' enganyarán»;
la Sirena es mentidera,
la Vritat parla molt alt.

¡Ay flor de lliri lliri,
ay flor de lliri blanch!

Del que 'n altre temps sigueres,
sols lo nom te 'n rosta ja;
y aquesta noble llureya
que 't te 'l cos ple d'esboranchs,
feridas son de francesos,
feridas de castellans:
tantes fonts t' han dessangrada
que no 't refàs ni á cop d' anys.

¡Ay flor de lliri lliri,
ay flor de lliri blanch!

Si es cert que no 't volen pobre,

que 't tornen, que 't tornen ja
la bella Seu profanada,
l' antiga Universitat.
Si no volen per justícia,
que ho fassen per caritat;
ja 'ls diràs «Deu vos ho pagui»
y 'ls hi besaràs las mans.

¡Ay flor del lliri lliri,
ay flor del lliri blanch!

Ribagorza diu á Fraga:
«Pobre Lleyda y quin dol fa!»
respón Fraga á Ribagorza
«La Sirena no escoltás.»
«De casa nostra per ella,
á tú y mi 'ns van arrancar»;
«no es pas ab gomechs que 'ls pobles
recobran sas llibertats...»

¡Ay flor del lliri lliri,
ay flor del lliri blanch!

Si á Ponent los clams se perden,
gira 'ls ulls dret á Llevant,
d' allí ve 'l sol que á tos lliris
bons fruyts á petóns darà;
¿vols la Seu y los Estudis?...
¿vols lo carril del Arán?...
¿vols lo canal de Llitera?...
alsa 'l front y parla clar.

¡Ay flor de lliri lliri,...
per qué no has de granar!

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

(1) Poesia premiada ab la Flor Natural en los Jochs Florals d'enguany, organitzats per la Associació Catalànista de Lleyda.

NOVAS

—Després de llarga malaltia suferta ab resignació cristiana y fortalegut diferents vegadas ab los Sts. Sagraments, morí dilluns passat á Barcelona lo Rvnt. Dr. D. Joaquim Pujol y Rosés, que Deu tinga en pau.

Lo Dr. Pujol deixa en aquesta Diócesis un venerable recort y en particular á Sant Esteve de Castellar que hi ha deixat l' anyoransa d' un amantíssim pare.

Vicari y Ecónomo durant alguns anys de dit poble, de tal manera estimá y 's guanyá l' amor de sos feligresos que n' esdevingué son àngel providencial.

Rector primer de la vila del Arbós, capellá després de la Casa Provincial de Caritat, vis-rector del Seminari diocesà, en totes parts deixá sentir lo flayre de sas virtuts, los beneficis de son incansable zel, l' exemple y 'ls fruyts de son caràcter trevallador y 'l fondo respecte á sa gran inteligencia y discreció.

Pero á pesar de l' inmens trevall que signifiquen tants diferents com honorífichs càrrechs, may deixá de trevallar en favor de son predilecte poble de Castellar, pu'g associat á totes las bonas obras que tant han enlairat a la distingida familia Tolrà, en qual domicili ha mort, fou l' ànima de totes las cristianes empreses que tant merescuda honra y renom han donat á la generosa D.ª Emilia Carles, especialment ab la magnífica y admirada iglesia y grandiosas escolas y colegi de PP. Escolapis, quals construccions son riquíssims joyells de Castellar, quals corresponents pia-dosas assignacions son una eterna garantia pera la ilustració y educació dels fills d' aquell afortunat poble essent las predilectes en que intervingué la incansable activitat del Dr. Joaquim, com carinyosament l' anomenavan los agrahts habitants de Castellar.

Grat es poguer consignar que l' agrahtment d' aquells habitants corria parellas ab las continuadas mostres d' estimació ab que 'ls distingia lo Dr. Joaquim, y aqueix agrahtment, que estava cisellat en tots los cors dels castellanenchs, lo manifestá dignament lo Municipi declarant al Dr. Joaquim fill adoptiu de Castellar, ensemps que á sa benefactora D.ª Emilia, entregantlos tan honrós títol en dos magníficas placas, en la tan poética com consoladora festa de la inauguració de las escolas, y aqueix agrahtment y aqueix amor l' ha demostrat també Castellar finalment, en l' enterro, lo quin ha sigut en aquell poble un imponent esclat de cors agrahts.

Al moment de sapiguirse la mort del Dr. Joaquim se pararen las fábricas y 's tancaren molts establiments y la localitat prengué l' aspecte d' un dol general en tots los habitants.

Arrivá lo cadáver al poble de Castellar procedent de Barcelona, á las

cuatre de la tarde del passat dimars conduhit per lo cotxe fúnebre de Sabadell seguit de gran nombre de carruatges en los quals hi anava un nombre y lluhit acompanyament d' amichs y de representants de las mes elevadas entitats socials, inclosa la molt digna Autoritat eclesiástica.

Tot lo poble estava esperantlo en lo passeig y al arribar més de sis-centas atxas y totas las personas ágils desde 'l mes pobre al mes rich y desde 'l mes sabi al mes ignorant, acompanyaren lo difunt a la iglesia Parroquial en qual cripta de la familia Tolrá rebé lo mateix dia honrosa sepultura.

L' acte del dimars es dels que deixan fons recort, puig tot enaltint las virtuts d' un gran home enalteixen al poble que sab fer aytals demostracions d' agraïment y 'l colocan com a model de pobles cultes y com a mirall del amor y caritat cristiana.

Deu haja posat sa corona de gloria a l' anima del Dr. Joaquim Pujol, com per sos mereixements s' ha conquistat la corona d' amor que 'l poble de Castellar ha posat sobre sa tomba.

—Nostre company *Lou Felibrige* de Marsella dedica afectuosíssimas paraulas al catalanisme ab motiu de la suspensió, encare en peu, de nostres estimats companys «La Renaixensa» y «Lo Regionalista.»

De veras li agraïm aqueixa demostració de fervent companyerisme.

—Agraïm l' envió del núm.º extraordinari que «La Copona» dedica a la memoria d' En Joseph Yxart. Ademés de alguns treballs del malaguantat crítich, hi coloboran los senyors Oller, Verdaguer, Rahola, Pin y Soler, Opisso, Alegret, Aladern, Pomés, Anguera, Oliva, Benaiges, Durán, Bonet y Serra en llengua catalana. Entre las pocas firmas que hi publican treballs en castellá, s' hi vehuen las de 'n Manyé y Flaquer y Perez Galdós.

—Segons nos escriuen de Berga estan ja molt avansats en aquella població los treballs pera constituhir una associació catalanista.

En Morlesin dirá *nada les arredra a esos cuatro gatos.*

Ja ho veu, ni la persecució per vosté empresa. Som aixís en aquesta terra.

—Diu nostre company «La Veu de Catalunya» ab quins comentaris estém en un tot d' acort:

«A Madrid estarán contents. La coalició de tots los polítichs que no va poder treure als catalanistas de la direcció del Ateneo Barcelonés, lo dimecres passat derrotá per 154 vots contra 91 la candidatura que, presentada per nostres amichs, aspirava a que l' esperit catalá dirigís la Academia de Jurisprudencia y Llegislació. Pero poch contents han d' estar de sa victoria. Lo Catalanisme, anava sols acompanyat de uns poch carlins y federalistas; en cambi l' omnipotent cacich D. Manel Planas y Ca-

sals, que en persona dirigi la elecció en l'acte de la votació, va tenir necessitat no sols dels conservadors, sinó dels fusionistas, silvelistas, republicans unitaris de tota mena y fins de la major part dels carlins. Ademés, pera que 's vege millor l'esfors dels acastellanats, debém fer constar que contra nosaltres votaren 3 senadors, 5 diputats á Corts, 6 diputats provincials, l'alcalde de Barcelona, 11 regidors y tota la empleomania de la Diputació, Ajuntament y Jutjats.

Creyem que 'l Sr. Planas y Casals, s'haurá ben convenut de que hi ha victorias, que son derrotas. Confíem que aviat, ni ab totes las forsas burocráticas, podrá 'l caciquisme complir las ordres de Madrid.»

—S'ha publicat lo cartell de convocatoria dels Jochs Florals de Valencia, organísats per la societat valencianista *Lo Rat Penat*.

—Diumenge al vespre en la gran sala de Cent, baix la presidencia del alcalde de Barcelona senyor Nadal, tingué lloch l'acte de descobrir los retratos del Pare Bernat Boyl, primer missioner apostólich á América, y de Joseph Anselm Clavé, lo popular músich poeta.

Llegí l'acort del Ajuntament relatiu al acte l'alcalde descobrí l'retrato del Pare Boyl, que está pintat per lo senyor Trias, passant l'ilustre canonge de Vich Mossèn Jaume Collell á llegir la biografia. Comensa aquesta demostrant que 'l Pare Boyl era catalá y no fill de Valencia ni d'Aragó com alguns pretendían. Ressenya la vida d'aquest gran home, á qui nombrá com ssari real en la expedició de catalans á Cerdanya 'l rey Ferrán lo Católich, nombrantlo també, en prova del gran afecte que li tenia, pera gestionar en la Cort de Carlos VIII de Fransa la devolució á Catalunya del Rosselló y la Cerdanya. Ressenya Mossèn Collell ab má mestre la part principalíssima que va tenir lo Pare Boyl en la empresa d'América, defensantlo de passada de las acusacions injustas que se li han fet respecte als seus consells á Colon, y acabá per donar la noticia de la seva mort dintre d'un cenobi del Rosselló del que va ser abat.

Lo treball del ilustre escriptor catalá, brillantment escrit y plé d'erudició y d'entussiasme per la terra patria, va ser escoltat ab marcada atenció, essent acullit y finalísat ab repetidas salvas d'aplausos.

Totseguit va ser descobert lo retrato del músich y poeta catalá Joseph Anselm Clavé, pintat per lo senyor Casanovas, llegint la biografia don Joseph Rodoreda.

Ressenyá la vida tota d'aquell predilecte fill del poble que, sortit de molt avall, va saber ab la forsa dels seus talents enlayrarse, conquistant-se á Catalunya un nom darrera del qual hi'anava embadalida tota la classe obrera de la terra. Feu ressaltar lo moralísador de la seva propaganda y la influencia que va tenir en la regeneració de las costums del poble. L'estudiá com á músich, dient que era armonista per instint y concertador y director per naturalesa. Presentá la llista de las sevas

obras y 'l temps en que van ser donadas al públich, recordant que quan era governador de Castelló envià pera que fos estrenada en un concert de Barcelona 'ls *Goigs y planys*, que tantsols pogué dirigir duas vegadas.

Lo treball del senyor Rodoreda també va ser rebut ab repetits pica-ments de mans per part de tota la concurrència.

L' acte terminà ab un breu discurs del alcalde senyor Nadal.

La *Renaixensa* al donar compte d' aquest acte 'l comenta molt encertadament de la següent manera:

«Y are hem de fer notar que, ab tot y esser un acte portat á cap per l' Ajuntament de Barcelona pera honrar á dos fills ilustres de Catalunya, eran escassissims (per no dir que no n' hi havia cap) los regidors que hi assistiren. També hem de fer notar que la sala de Cent estava no més á mitj.

Aixó vol dir que 'l públich que assisteix als actes tots del catalanisme se va divorciant cada dia més y més dels actes que organisan las corporacions oficials, perque no representan ni tenen al seu costat al veritable pahís. Diumenge al vespre semblava un cementiri la sala de Cent. En los colegis electorals se pot fer aixó de no anar ningú á votar y després apareixer llargas llistas de votants. En las solemnitats regidorescas no 's pot fer servir lo mangoneig... Una altra vegada 'l senyor Nadal que fassi acompanyar las invitacions una recomanació del senyor Planas y Casals y quedarà... un xich menos malament.

Y es clar; ab l' influencia del vi-rey de Catalunya.»

—Avuy debutará en lo teatre Camps de Recreo, una companyia dramática dirigida per lo reputat actor don Jaume Martí y de la que forma part la primera actriu doña Mercés Blanca.

Dia 6.—A la tarde se posará en escena lo drama castellá *El fabricante y el obrero* y la pessa *La venjansa de una sogra*.

A la nit se representarà la preciosa comedia de Galdós *La loca de la casa* y la pessa *Una hora tonta*.

Dia 7.—A la tarde estreno del drama *La Pilarica* y la pessa *Una hora tonta*.

A la nit reproducció del aplaudit drama *Mancha que limpia* y la pessa catalana *La llupia*.

—En lo teatro Principal la companyia catalana posará avuy en escena á la nit de la comedia *Lo plet d' en Baldomero* y la pessa *La sala de rébber*.

Demá, á la nit, se posará en escena l' aplaudit monllech *Simplificat* y la comedia en tres actes, *Lo joch dels disbarats*.

—Llegim en lo *Diario de Barcelona*.

«Ha sigut fabricada en l' establiment dels senyors Sert germans y fills una magnífica alfombra, de quatre metres y mitj de costat, que una dis-

tingida senyora viuda d' aquesta capital regala al Excm. é Ilm. Sr. Bisbe de Vich pera que 's serveixi destinaria á la iglesia de Santa Maria de Ripoll. Honra aquesta obra los tallers dels senyors Sert per la perfecció ab que está executada, al modo dels millors exemplars orientals. Es mo't atapahida, envellutada y teixida de manera que pugui resistir per anys y anys l' us, sense que s' esborrin sos dibuixos ni sufregixin sos colors, fora d' adquirir la entonació que 'ls hi dona 'l temps. Lo dibuix está molt ben entés y resulta apropiadíssim lo caràcter d' aquella sumptuosa construcció románica. Hi ha en la alfombra de que parlém en més de la meytat d' ella círculs en los que están inscrits aucells fronterissos, segons practica molt frequent en la ornamentació románica. L' artista sapigué ajustar-se á aquest estil y lo mateix los artifices al teixir la alfombra. Lo fondo en aquesta secció es roig ab los motius grochs. Corre sota un fris ab fondo verdós y temas de ramatje y en lo centro las armas de Catalunya, voltant tot lo teixit una orla, també d' excelent caràcter y diferents colors que armonisan perfectament ab lo conjunt. Aquest se presenta rich y sever, com ho requereix lo temple á que va destinat per piadosa voluntat de la senyora donant.»

—En lo teatre Euterpe tindrà lloch avuy la á nit una extraordinaria funció de ópera, posantse en escena *I Pescatori di Perle*.

—L' Ateneo Sabadellés, está organisant una tómbola benefica, quins productes se destinaran íntegrament á las familias, malats y ferits de las guerras de Cuba y Filipinas. Ab tal mot'u ha dirigit l' Ateneu una circular á totes las entitats y personas de representació de nostra ciutat pera que coadjuvin á tan patriótic objecte.

Aplaudim l' idea.

—Consigném ab satisfacció que creix cada dia 'l sentiment catalanista entre 'l jovent escolar, y d' un modo especial entre los de la Facultat de Medicina. Darrerament hem sebut que 'l cos d' alumnos interns del Hospital de Barcelona ha derogat l' article de sos estatuts en que 's prescrivía la llengua castellana com á exclusiva de la associació, ab lo qual s' ha admés l' excelent y mes just principi de la llibertat del ús del idioma català. Ara 'ls joves donan lliçons de moderació y de seny á la vellesa viellada. Nostra enhorabona al cos de alumnos interns per l' esperit d' avensament y de respecte á la verdadera llibertat que ha demostrat ab son citat acort.

—Diumenge al demati una numerosa comissió del Orfeó Català, presidida per sa Junta Directiva, visitá en son domicili á nostre amic, l' arquitecte don Antoni M.ª Gallissá, y li entregá 'l nombrament de soci honorari com á penyora d' agraïment per haver dibuixat lo projecte, y dirigit los treballs de confecció, de la artistica *Senyora*, emblema del Orfeó,

tan celebrada per tot lo públich y assenyalada per los inteligents com un notable exemplar de las arts suntarias catalanas.

L' esmentat nombrament de soci honorari está escrit demunt d' un pergami ab caràcters romànichs y hermosas lletras capitals, inspiradas en incunables de nostres arxius, anant ecclòsica la llegenda per una artística ala policromada del mateix estil.

Lo pergami está clavat demunt la imitació d' una vella y corcada taula romànica. Lo conjunt d' aquest treball te verdader estil d' època y honra molt a son autor lo jove artista don Antoni Mirabent.

—Avuy y demà celebra sa Festa Major lo vehí poble de S. Vicents de Junqueras (Creu-alta).

Tindrán lloch grans funcions relligiosas, professó, passadas y grans balls en nn envelat que s' ha aixecat al entrar en lo poble.

Per totas las funcions, balls y demás actes, han contractat la Banda del Batalló de Cassadors de Figueras.

També hi fira en los principals carrers del poble.

—La Societat coral «Centro Sabadellés» (Gelats), sortirá avuy junt ab la orquesta «Muixins» y la «Agrupació Artística» ab direcció a Sant Feliu de Codinas, Remey, Caldas y Sentmanat.

Durant aquestos dias de Pásqua, donarán concerts y balls a dits pobles y retornán lo dilluns al vespre.

—La companyia catalana del Teatro Romen, ha sigut contractada per una curta temporada en lo teatro Fortuny de Reus.

—La companyia de sarsuela que durant dos mesos actuá en la teatro Camps de Recreo y que dirigia lo Sr. Mata, debutará avuy en lo teatro Euterpe de Mataró.

—La orquesta «Fatxendas» ha sigut contractada per donar concerts y balls en lo Casino Constancia de Mataró, durant aquestas festas de Pásqua.

—La distingida mestra superior de noyas, la senyoreta Dolors Mestres y Frigola, de Vilanova y Geltrú, ha repartit impresas en catalá las esquelas de convit pera una vetllada literari-musical y exposició de travalls de las alumnas que celebra en son col·legi particular. Digne de tot aplaudiment y de servir de bon exemple, es aquesta prova d' estimació que a lo propi ha dedicat la senyoreta Mestres.

—S' ha publicat un inspirat *Himne al Sagrat Cor de Jesús*, lletra de don Joseph Más y Casanovas y música de don Amadeu Vives. Aquest himne al igual que 'ls altres que forman la colecció «Cántichs d' esglesia» ab lletra de bons autors, se ven al preu de 10 céntims, contribuint aixís a popularisar lo nostre idioma.

—Ha sigut nomenbrat president honorari de la Exposició d'indústries creadas, introduïdas y desenrotlladas al amparo del vigent Aranzel que està organisant lo Foment del Travall Nacional, lo senador del Règne, Excm. senyor don Manel Durán y Bas, y vicepresidents honoraris de la mateixa ls presidents de las Lligas Viscainas, Asturiana y Circul industrial de Madrid.

—En lo Saló de Novetats (Cruz), tindrán lloch avuy y demà grans balls de nit, tarde y vetlla, corrent los programas á càrrech de la orquesta «La Lira», d'aquesta ciutat.

—S'ha publicat lo quadern VII de la *Revista de Catalunya*. Lo sumari es lo següent: *Mossen Joan Roig de Corella*, per L. d'Ontalvilla.—*Indústria y desenrotll de la indústria y del comerç en la ciutat de Manresa* (continuació), per Joseph Fiter y Inglés.—*Vindicació d'en Ramon Sibiude*, per Mossen Salvador Bové.—*Abril*, per Jaume Terri.—*Esperit polítich de la expansió de Catalunya*, per Lluís Durán y Ventosa.—*Novas*.—*Tractat d' regiment dels prínceps e de comunitats*, per Fra Francesch Eximenis.—*Folletí* (continuació).—*Butlletí bibliogràfic de la Revista de Catalunya*.

ENSENYANSA TEÓRICA Y PRÁCTICA DE TEIXITS

À CÀRRECH DE

D. ANTONI DE P. CAPMANY

1.er Curs. Composició de lligaments y teoria de teixits.

2.^{on} Curs. Práctica de teixits, monturas y pasatjes.

Carrer de San Joan, 43. — Sabadell

IMPREMTA. En la d'aquest periódich, carrer de CALDERON, 36, se fan tota classe de treballs á preus reduhits.

Plegadors de cartró á las midas que 's desitxin,
se 'n poden servir ab tota urgencia.

IMPREMTA TUGAS.-CALDERON, 36

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera famílias y particulars; molta natedat y economía.

Espartería, 6 y Vidriería, 12
(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres. pa y ví.

També s' admeten abonos á preus ventatjosos.

Servey esmeradíssim.

OBRA NOVA

TERRA BAIXA

Drama en tres actes y en prosa

ORIGINAL DE

Angel Guimerá

Se ven en las principals llibrerías.

Preu: 2 pessetas.

Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artística

DE

M. BURGÚES Y COMP.^a-Crehueta, 92-SABADELL

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 26.—SABADELL